

Timo Kinnunen
Särkiniementie 16 A 41
70700 Kuopio
Finland

Tervon testosteronimiehet - Testosterone Men in Tervo

Tervo on vähitellen, ja hitaasti, mutta varmasti kuoleva kunta. Sen nähtävyyksiä ovat mm. *Tervon Mänty*, taitelija **Eeva Ryynäsen** veistos ja Tervon kaunis, italialaisvaikutteinen tiilikirkko - sekä *Kolun kanava*, joka on Suomen pisin sisävesikanava. Vähemmän tunnettu nähtävyys lienee *Pellen maja*, jossa muuan elämäntaiteilija piti omia taidenäyttelyitään. Vielä vähemmälle huomiolle on jäänyt *Konstan katiskaverstas*, joka sijaitsee jossakin kohtaa Tervon keskustasta itään päin. Pellen majalla on tarjolla taidetta joka lähtöön, kuten *Keloa sahaava masentunut enkeli*, ja *Pellonpientareelle äkisti lyhyhistynyt niittäjä*, tai sitten saunanseinään maalattu fresko *Remmisaunat mopomiehille Räihän rannassa*. Nyt majalla ei järjestetä enää taidenäyttelyitä, koska **Pelle** on hullujenhuoneella, ja häntä ei enää päästetä sieltä pois - mutta muisto näyttelyistä (ja Pellestä) elävät edelleenkin, ja tarinat kulkevat. Kunnan talous pyörii nykyisellään etupäässä matkalijapainotteisesti. Sahansoittokilpailujakin on järjestetty, mutta eukot ovat saaneet jäädä kantamatta.

Tervolainen teollisuus on kärsinyt useita takaiskuja ja varsinainen surmanisku kunnalle oli sahan palo, joka saattoi hyvinkin olla esimerkiksi virolaisten ammattilaisten hoitelema juttu, koska ketään ei saatu kiinni. Myös paikkakunnalla riehuneet myrskyt ovat rokottaneet kunnan metsänomistajien rahapussia, kuten sekin, että kalanviljelylaitos on siirtänyt painopisteitään muualle. Venäjällä ei kysellä vedenpuhtauden perään. Kesäasukkaat muodostavat kunnan taloudelle merkittävän tuen. Nyt kun Kuopio on levittäytymässä Tervon rajanaapuriksi, saattaa Tervo hyötyä siitä enemmän kuin Kuopio konsanaan, koska sillä on tarjota maalauskunnan edut, jos se nyt niitä haluaa tarjota ja se ei ole kuitenkaan syrjäseutua, joka jää aina Mopen osalle. Uutta, suurta sahaa ei koskaan rakennettu kuntaan uudelleen. Minulle Tervo on vain eräs paikkakunta, jonka läpi tulee ajeltua vähintäänkin kerran viikossa. Tuossa se Tervo tuli, ja tuossa se meni. Kauppa, baari, pankki, ja kunnantalo. Näitähän meillä suomenmaassa riittää. Tervo ei onneksi pröystäile prameilla julkisilla rakennuksillaan; esimerkiksi kunnantalo sijaitsee entisessä kerrostalossa, ja uudempikin rakennuskanta on matalaa, ja jopa joitakin vanhoja puurakennuksiakin on edelleen pystyssä. Paljon on silti iäksi menetettykin. Täälläkään ei ole enää Postipankkia, jonka muuan tunnettu *Nalle* huijasi itselleen talouden uudelleenjärjestelyjen huumauksessa. Meidän suomalaisten olisi

hyvä aina muistaa, että kun lama syö ja hävittää tuhansittain elinkeinoyrityksiä ja laitoksia, se samalla lihottaa ja synnyttää uusia, jotka yleensä perustuvat silkalle rahan ansaitsemisen periaatteelle. Niinpä Postipankin perillinen, Sampopankki, ei enää juurikaan hoitele köyhien ja eläkeläisten tilejä ja säästöjä, ja kuten useimmat muutkin suomalaisina pidetyt yritykset, sekin on suurelta osin ulkomaalaisomistuksessa. Suomi on myyty tällä tavoin vähitellen ulkomaalaisille. Talvisin Tervo vaikuttaa jopa autiolta, mutta kesäisin kirkonkylä täyttyy hassusti pukeutuneista kesäasukkaista, joista monet ova täältä lähtöisin. Tuossa kävelee lihava, entinen paikkakunnan mopopoika pömppämahoineen, astellen siinä, ympärilleen, veltosti ympärilleen tiiraillen, polvihousuissaan, ja pitkälippainen, musta mainoshattu hattu päässään. Hän ei sentään jäänyt tänne pankonpäälyspojaksi, kuten vaikkapa naapurin *Jore*. Tuossa taas vaappuu hänen lihava vaimonsa röyhelöissään, koettaen kaikin voimin vaikuttaa nimenomaan turistilta, eikä siltä entiseltä *Kirkonkylän Lissulta*, joha hänet ennen tunnettiin. Maha pursoilee housunsaumoista, ja tissit eivät mahdu liiveihin, jotka ovat sentään sitä suurinta kokoa. Tuossapa tepsuttelee heidän laiha anorektikkotyttärensä, iänikuiset kuulokkeet korvillaan, ja mustaksi värjätty tukka pystyssä sojottaen. Eräänlainen moderni *Kiljusen herrasväki* siis. Eipä näy montakaan maanviljelijää pussihousuissaan, ja Hankkijan lippis päässään. Sitä haluaisi vieläkin kuulla heidän juttujaan, jotka lausutaan aina ikäänkuin hampaattomasta suusta, ja vedätellen tyyliin: *on se voan noeta ilimoja pijelly!* On siis liikkeellä lihavaa ja laihaa, mutta aina nämä kesäasukkaat erottaa vakinaisista nimenomaan pukeutumisen perusteella. Mopopoikia päristelee kylällä jonkinverran viritetyillä menopeleillään, ja näkyypä niiden selässä toisinaan vanhempiakin mummoja ja pappoja. Aina sitä toivoo, että nousisi joku kansanliike näiden synnyttämää melusaastetta vastaan, ja mopopojat saisivat ensikertaa rilluusta tavattaessa remmiä niin että sen läinää muistaisivat. Melusaaste ei ole ainut haitta, sillä saastuttaahan tuollainen tavallinen mopo ilmaa yhtä paljon kuin auto. Lisähaittana on se, että juuri tällaisista hemmoista kehitty myöhemmin noita teiden kaahareita, koska ne oppivat ajamaan täysin omin päin kylien teillä ja kirkonkylien toreilla - ilman mitään vanhempien ja kokeneempien antamaa opastusta ja valvontaa. Siellä kyläteiden kurveissa ne kaahailun asenteet sisäistetään, ja näille autokoulu muodostaa vain lyhyen väliepisodin, jonka aikana teeskennellään, ja osataan liikennemerkkejä, ja ajellaan ajotunneillakin suhteellisen hiljakseen. Jos mopopojat ja tytöt tavattaisiin vielä remmisaunan jälkeen hurjastelemasta, pojat yksinkertaisesti salvettaisiin tien päällä, auton konepellillä ja ilman puudutusta - ja samalla ne säästyisivät monelta tuskalliselta hetkeltä, ja Tervon seurakunta saisi hyviä tenoreita isompaankin tarpeeseen. Tytöistä tehtäisiin nenättömiä. Vanhoja Pappatuntureita ei enää juurikaan kirkonkylällä näe, vaan enemmänkin sellaisia skootterityyppisiä ajoneuvoja. **Halavatun pappojen** ilosanoma ei ole tervolaisia tavoittanut. Ladoja ja muita vastaavia näkee vielä jonkin verran mutta yleensä ne lojuvat pihoissa kaikessa rauhassa ruostumassa. Talvisin salmessa päristelevät moottorikelkat, joita joutilaat kirkonkylän pummit, ja joutilaat turistit ajelevat turhia kiekkojaan. Nämäkin saisi salvaa jo ensikertaa tavattaessa. Sitä vain ajattelee, näin kaupunkilaisena, että maalla ihmiset haluaisivat rauhaa, eivätkä hankkisi pennuilleen ehdointahdoin esimerkiksi mopoja tai moottorikelkkoja.

Tervon eräs matkailuvaltti on Lohimaa, jonka pytinkejä näkyy ylläolevassa kuvassa. En tiedä tarkalleen, mitä paikalla on tarjota satunnaiselle matkailijalle, mutta olettaisin, että ongintaa ja makkaranpaistoa, ja kaikenlaisia nuorison leikkejä, kuten ”Anna leuan valahtaa alas”. Siinä jakaudutaan ensin kahteen ryhmään, jotka vuoroon lähestyvät toisiaan, ja sitten taas vetäytyvät loitomas. Kun tätä on jatkunut jonkin aikaa, joku tytöistä hudahtaa: Teidän hengityksenne haisee pahaalta! - jolloin pojat notkistavat polviaan ja valauttavat leukansa alas, ja jäävät sitten hiljaa huohottaen tuojottamaan eteensä. Ja sitten taas leikki alkaa alusta.

Lohimaan lähellä sijaitsee kaunis Äyskoski, jonka näet ylläolevassa kuvassa. Jos minulla olisi rahaa, koettaisin hankkia juuroi tuollaisen kosken rannalta isohkon tontin, ja aloittaisin kenties kauan unohduksissa olleen kalastusharrastukseni uudelleen. Olettaisin, että tuollaisista paikoista todella saa myös kalaa.

Kun Tervoion ajetaan Vesannon suunnalta, kuljetaan väistämättä kuvassa näkyvän tienpenkereen kautta, jonka molemmilla puolin on vettä, ja mukavan näköisiä koivuja. Tervo ansaitsee minusta istutuksistaan yhdenmiehen kunniamaininnan, jonka annan nytten tässä.

Tervon kunnantalo voisi olla ihan tavallinen kerrostalo, mutta kun se ei ole. Sen pihalla seisoo kai jonkinsortin raipparangaistuspetäjä, jossa piestään tottelemattomia kunnan virkamiehiä. Olen itse käynyt kerran sisällä tuossa talossa, ja tarjosin itseäni sinne töihin (vaikka näinkin talon pihassa petäjän) mutta eivät nämä minua töihin sinne ottaneet. Sääli, sillä mitä kaikkea he minussa menettivätkään. Toisaalta: jos olisin edelleen talossa virkamiehenä, en kirjoittelisi kunnasta poskettomia, vaan paljon nöyristelevämmässä sävyssä, ja suu supussa.

Ylläolevassa kuvassa näet vanhan, keltaisen puurakennuksen, jossa ainakin ennen sijaitsi *Sypin* pankki. Se ryöstettiin ainakin kerran, mikä oli varmaankin paikkakunnalla merkittävä tapahtuma. Riitti siinä varmaankin päivittelemistä kuukausiksi. Sen täätisen taattaa! Aina jos tällaisilla pienillä paikkakunnilla tapahtuu jotakin, saa se helposti elämää suuremmat mittasuhteet. Vinosti pankkia vastapäätä sijaitsi kauppaliike, jossa toimii nykyään jonkinalinen luomutyypinen myymälä. Molemmat rakennukset ovat vanhoja, ja säilyneet sellaisinaan nykypäivään.

Ylläolevassa valokuvassa komeilee Tervon uudempi osuuspankki, jonka edessä seisoo (ehkä) pankinjohtajan *Humwee*, ja sen vieressä pankin asiakkaan punainen kauppakassi. Humweet tulivat tunnetuksi Irakin sodasta, jossa niitä posahdelti ilmaan tienvarsipommien nostattelemina, ja voikin olettaa, että Humween ajaja on amerikkalaisten suuri ystävä, ja muskelivälineiden kannattaja. Asenne sopisi mainiosti kirkonkylän ainoan pankin johtajalle, mutta minulla ei ole tietoa auton omistajasta. Pelkkää hypoteesia, pelkkää hypoteesia. Pankin vieressä vasemmalla puolella sijaitsee apteekki, ja taksiasema. Pankin oikealla puolella oli ennen Postipankki, mutta nykyään siitä hoidellaan postijakelua tilauspalveluna, niinkuin termi kuuluu. Pankkienvälinen suuri taistelu on ohi ainakin täällä.

Ylläolevassa kuvassa näet uudemman osuuspankin talvisena näkymänä. Tarjolla on pankkiautomaatti, sekä postilaatikko pankkisiirtolomakkeita varten. Talvisin tuossakin kohtaa on yleensä paljon hiljaisempaa. Jossakin vaiheessa rakennuksen päädyssä oli luomutyypinen kauppa, mutta eihän sellainen puoti kannata jos mahdollisia ostajia ovat talvisin vain horisevat mummot ja kävelykepeillään klenkkaavat papat. Ja ne ainaiset mopopojat, joilla ei taas ole rahaa, ja jotka haluaisivat kuitenkin vain amerikkalaista jäteruokaa.

Ylläolevassa kuvassa näkyy *SALE*, joka on eräs Suomessa vaikuttavista kauppaketjuista. Sieltä saa sitä tavaraa, ja merkkejä, joita tuollainen kauppaketju suosii. Kirkonkylän, ja lähialueiden asukkailla ei ole juurikaan valinnanvaraa, vaan heidän on ostettava aina sitä mitä kauppa tarjoaa. Erilaiset maanlaajuiset kauppaketjut ovat muutoinkin esillä kirkonkylän kuvassa, kuten kuvassa *ABC* ja *Fixus*. Alunpitäenhan tuossa sijaisi pelkkä huoltoasema, jossa korjattiin myös autoja. Sen kylkeen kasvoi kuitenkin, pahanlaatuisen syöpäkasvaimen lailla, kertakäyttöinen kauppaliike, ja huoltoasemasta tuli sen kylkiäinen, loinen. Elämme erilaisten kauppaketjujen aikaa, ja ne ohjaavat meidän tajunnanvirtaamme kaikkialla. Ennen tuollaisilla huoltoasemilla on aina jokin *Kale* tai *Arska*, joka osasi korjata melkein kaikki menopelit. Vaan eipä niitä enää näissä paikoissa juurikaan näe, ja nykyisiä, tietokoneohjattuja kärryjä eivät nämä menneen ajan rasvanäpät osaisi edes korjata. Tämä tällainen mainoston kirjailema keinomaailma vaikuttaa suuresti siihen, millaisena nuorempi polvi kokee oman kirkonkylänsä. He eivät ehkä koskaan tajua, mitä joku *Fixus* tarkoittaa, ja mitä se myy, mutta mainoskyltti siitä jää osaksi heidän hoiperrellen kehittyvää mieltään. Huoltoasema on, tietenkin, automatisoitu, ja bensaa saa enää vain luottokortilla. Rasvanäppien aikanaan hallitsemat pienet jokapaikan *Essot* ja *Shellit* hävisivät koska otettiin käyttöön uudet ympäristövaatimukset, ja näiden Essojen ja Shellien toiminnan jatkaminen olisi edellyttänyt uusien, maanalaisten säiliöiden rakentamista, ja runsaasti muitakin investointeja. Niinpä nämä tuiki tarpeelliset ja hyödylliset jokapaikankorjaamot hävisivät. Kaupunkilaisena tämä kaikki merkitsee minulle sitä, että tankkaan aina kaupungissa, jossa saa sentään maksaa setelirahalla, ja ottaa aina tankin täyteen - ja ei tarvitse pelata automaattien kanssa. Maalla tämä automatisointivimma on mielestäni aika nurikurinen kehityssuunta, sillä nimenomaan täällä odottaisi tapaavansa yksilöllisyyttä ja hienoja nyansseja. Eivätkä nämä automaattit aina edes kelpuuta seteleitä, tai sitten ne toimivat muutoin vaan väärin, tai ei ollenkaan. Kun tervolainen lähtee kirkonkylään, hän lähtee melkein aina käymään jonkinlaisella automaatilla.

Ylläoleva kuva paljastaa jälleen yhden Tervon luonnonkauniista piirteistä. Valitettavasti tuota ei paljoakaan ehdi ihailia, koska auto hurauttaa paikan ohi liiankin nopeasti. Pitäisi rakentaa tuohon jonkinlainen pysähtymispaikka, mutta kun ei niin sitten ei.

Kun Tervon kirkonkylään saavutaan etelästä, ylitetään leveän salmen yli kulkeva maantiesilta, jota ihailimme juuri edellä. Valitettavasti matkaa jatketaan yleensä samantien todeten, että siinä se Tervo tuli, ja meni. Tervon kirkonkylä jakaantuu näin kahteen osaan, joita erottaa salmi, ja sen yli rakennettu silta. Niin sitä sitten vaan asutaan *toist pualt jokke* täälläkin. Juuri tuossa salmessa talvirauhan rikkovat kymmenet turhaan päristelevät moottorikelkat. Jos kirkonkylässä olisi pysyvästi rauhallisempaa, olisivat nämä rantamaiset kysytyjä kesämökinpaikkoja, sillä saastuttavaa teollisuutta ei ole, ja ei ole tuota konkkaan mennyttä sahaakaan levittämässä ympäristömyrkyjään.

Tervossa ninnittelee kaiŽksikin kauppaa, joista pienemmän näemme ylläolevassa kuvassa. Ihan hyvä kauppa tuokin on, ja jos vain kauppa-asiaa jollakulla on, niin kyllä tuossa kannattaa toki poiketa. Nykyään lähes kaikissa kaupoissa myydään samaa tavaraa, joten eivät mahdolliset, erikoisemmatkaan mielihalu, ole mikään este.

Heti äskeisen kaupan toisella puolen törmäämmekin menneistyyteen, joka on Tervossa aina monella tapaa läsnä, mutta sitä ei juurikaan osata markkinoida. Esimerkkinä tämä sillankorvassa sijaitseva vanha *Tervon auto ja mylly* -rakennus, joka jäisi muutoin satunnaiselta matkalijalta tyyten näkemättä, ellei sen vastapäätä olisi kauppaa, jonka pieneltä parkkialueelta tämä rakennus hyvin näkyy. Kuvauspäivä oli valitettavasti sateinen, ja siksi rakennus näyttää sangen harmaalta. Voisin itse kuvitella tällaiselle rakennukselle montakin erilaista käyttöä, sillä juuri näitähän etelän kaupungeissa juuri suojellaan, ja

museoidaan. Vaan eipä museoida täällä. Täällä eivät riinpiisin miehet riennä apuun, vaikka minkälainen ikimetsä tahansa pantaisiin matalaksi, tai millainen rakennus hyvänsä hävitettäisiin. Ehkäpä ne piankin purkavat tämän, ja mahdollisesti saastuneet pintamassat ajellaan pois, ja paikalle rakennetaan jotakin turhanaikaista. Niinhän näissä tapauksissa yleensä käy. Jos rakennus olisi minun omistuksessani, korjaisin minä sen sisältäpäin, mutta jättäisin julkisivun sikseen, ja perustaisin sinne soittoruokala-kapakan nimeltä **Punainen mylly**, jossa näyteltäisiin kuuluisaa musiikinäytelmää *Punainen mylly*, ja jonka (kapakan) yhteydessä olisi halukkaille tarjolla myös ilotalo-osasto nimeltään *Punainen pylly*. Mutta minä nyt en olekaan tervolainen, enkä ymmärrä ainuttakaan yskää, vaikka kuinka yskittäisiin.

Löytyy Tervosta toki huvittaviakin piirteitä, kuten kuvassa K-Kaupan vieressä näkyvä myymälä, jossa ei tosin myydä enää mitään. Olisivat ne voineet edes poistaa tuon kyltin. Tuollaista taloa ei varmaankaan kukaan edes ostaisi, sillä siitä ei saisi edes remontteeraamalla normaalia ihmisasumusta. Se on kaikkien kauppojen kohtalo olla niin entisen kaupan näköisiä, että pahaa tekee.

Vaan on Tervossaakin jotakin, joka pysyy ja pysyy vaikka liikkeitä tulee ja menee nimittäin *Katriina-Kesti*, joka on sinnitellyt vuodesta toiseen. Ei ole tullut hampurilaisketjua, joka sen olisi syrjäyttänyt, tai kebab-baaria mitä näitä nyt onkaan. Suurten markettien nimet ovat vaihtuneet, ja maata on myllätty, ja uuttakin rakennettu, mutta Katriina-Kesti se vaan on.

Toistaiseksi uuden, uljaan Tervon kannatusjoukot näyttävät saaneen voiton, sillä tuossa lepää Katriina-Kesti -kyltti. Kaikesta näkee, että se on kaadettu tarkoituksella, ja pahat mielessä. Sitten se on sysätty tuohon nurkkaukseen häväistynä ja kukistettuna. Ehkäpä Tervolle itselleenkin käy samoin, sillä tosiasiaa esimerkiksi kesäasukkaat eivät varsinaisesti tarvitse Tervon kuntaa, ja se raha, jonka he hankkivat, menee Kuopioon, tai muihin suurempiin asutuskeskuksiin. Tietenkin ne sitten keräävät kiinteistöveroja, ja valtio taas omia, tyhjälle perustuvia verojaan, ja siten kiristävät mattimeikäläisiä. Mutta aika aikaa kutakin. Jos minä olisin kesäinen Tervon kunnan ranta-asukas, olisin mahdollisimmaan vähän tekemisissä kunnan byrokratioiden kanssa, ja tekisin ihan kiusallani kauppaostoksenikin Kuopiossa, jossa liikkeissä on paremmat valikoimat, ja niistä saa parempaa jugurttia ja leipää. Ja usein paljon halvemmalla. Ei tarvitse tuskailla tervolaisen pysäköintikulttuurin kummallisuuksien kanssa. Parkkeeraavat koslansa mihin sattuu, ja aina väärään paikkaan. Mutta on muutakin. Jossakin vaiheessa täkäläinen Sale ei myynyt lainkaan Valion tuotteita, vaan ohjasi törkeästi kulutusta ruotsalaisten taskuun. Tosin ne joutuivat tässä perääntymään. Joskus tuntuu, että koskaan Suomen historian aikana kotoperäisen ravinnontuotannon suosio ole ollut alempana kuin nyt.

Katriina Kesti sijaitsee *Salen* takapihalla, ja se on niitä harvoja yrityksiä jotka ovat säilyneet nykypäiviin saakka, kuten jo totesimmekin. Voidaan todeta vielä kerran, sillä milloinpas, milloinpas täällä lisä pahaa tekisi. Aiemmin *Katriina Kestin* pihaan pääsi kaupan molemmilta puolilta, mutta nykyään se on tehokkaasti sumputettu, ja sinne pääsee enää vaivihkaa takoapäin jenkoomalla.

Tervon ehdoton matkailuvaltti on sen kivikirkko, joka on minun mielestäni erittäin kaunis. Kirkon vieressä on hyvinhoidettu hautausmaa, ja alue on ympäröity viehättävällä puuaidalla. Kyllä tuollaisessa paikassa mielellään viettäisi katumuskymmeniään, ja peräseinä humahtaisi naamalle niin ettei sitä ehtisi edes huomaamaan. Sitten sitä pääsisi pötköttämään kirkon viereen hyvään hiekkamaahan.